

Gorzów Wlkp., dnia 9 lipca 2014r.

WOJEWODA LUBUSKI

Jerzy Ostrouch

NK-II.431.2.39.2014.RBur

Pan
Hubert Harasimowicz
Lubuski Komendant Wojewódzki
Państwowej Straży Pożarnej

Sprawozdanie

z kontroli doraźnej przeprowadzonej w trybie uproszczonym w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp. oraz komendach powiatowych/miejskich PSP województwa lubuskiego.

Na podstawie art. 28 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. Nr 31, poz. 206 ze zm.) oraz art. 51 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) w dniach od 16 czerwca 2014r. do 1 lipca 2014r. zespół kontrolny w składzie:

- Waldemar Gredka – Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru i Kontroli - przewodniczący zespołu,
- Robert Burek – inspektor wojewódzki w Wydziale Nadzoru i Kontroli,
- Ewa Dudek – Zastępca Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego,

przeprowadził kontrolę doraźną w trybie uproszczonym w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp. oraz w komendach powiatowych/miejskich PSP w województwie lubuskim.

Kontrola obejmowała swym zakresem ocenę stanu realizacji działań podejmowanych przez Lubuskiego Komendanta Wojewódzkiego oraz komendantów powiatowych/miejskich w celu zaopatrzenia w wodę do celów przeciwpożarowych wynikających z ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz.U z 2009r. Nr 178, poz. 1380 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. Nr 124, poz. 1030) w zakresie oceny stanu hydrantów zewnętrznych oraz wywiązywania się właścicieli sieci wodociągowych przeciwpożarowych z ciężących na nich obowiązków.

Przepis art. 4 ustawy o ochronie przeciwpożarowej nakłada na właściciela budynku, obiektu budowlanego lub terenu obowiązek przygotowania tych obiektów i miejsc do prowadzenia akcji ratowniczej. Obowiązek ten obejmuje m.in. zapewnienie wody do zewnętrznego gaszenia pożaru.

Z przedłożonej przez Lubuskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży informacji z dnia 14 maja 2014 roku WZ.0754.9.2014 w sprawie oceny wywiązywania się zarządców sieci wodociągowych z ciążących na nich obowiązków dotyczących hydrantów zewnętrznych oraz przedłożonego w uzupełnieniu zestawienia tabelarycznego z dnia 25 czerwca 2014 roku wynikają następujące wnioski:

- czynności operacyjne – rozpoznawcze przeprowadzone zostały we wszystkich powiatach województwa lubuskiego,

- ocenie stanu technicznego poddawano najczęściej ok. dwudziestu procent łącznej liczby hydrantów zewnętrznych. Największy udział procentowy skontrolowanych hydrantów zrealizowano w powiecie nowosolskim – skontrolowano niemal 50% zaewidencjonowanych urządzeń, z kolei najniższy procentowo ich udział stwierdzono w powiecie żarskim – 6,41%,

- w powiatach gorzowskim, ślubickim, zielonogórskim, międzyrzeckim, świebodzińskim brak jest pełnej ewidencji hydrantów u zarządców sieci, jak również w komendach powiatowych/miejskich. W związku z tym brak jest możliwości natychmiastowego wykorzystania hydrantów nie ujętych w ewidencji do celów gaśniczych, jak również brak możliwości kontroli ich sprawności.

- spośród skontrolowanych hydrantów procentowy udział urządzeń, do których były uwagi najbardziej niekorzystnie kształtował się w powiecie świebodzińskim i wyniósł 73%, w tym 13% urządzeń nie miało możliwości poboru wody. W powiecie gorzowskim udział ten wynosił odpowiednio niemal 64% i 14%.

W powiecie zielonogórskim udział przedstawiał się odpowiednio 42,5% i 12%. Podobnie sytuacja kształtowała się w powiecie sulęcińskim. Z kolei najkorzystniejszą sytuację odnotowano w powiecie wschowskim, gdzie udział hydrantów z uwagami wyniósł 20%, w tym hydrantów bez możliwości poboru wody ok. 7%,

- większość komend powiatowych/miejskich przedstawiała podobne uwagi dotyczące oceny stanu technicznego hydrantów, wskazując głównie na brak dokumentacji potwierdzającej dokonywanie przeglądów i konserwacji tych urządzeń, brak ich zaewidencjonowania, brak oznakowania, brak drożności, nasad, kłów, niesprawność techniczną, brak wody w hydrantach zewnętrznych.

W załączeniu zestawienie tabelaryczne opracowane na podstawie przekazanych przez KW PSP w Gorzowie Wlkp. informacji (załącznik nr 1).

Lubuski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, w ramach rozpoznania operacyjnego, pismem z dnia 13 marca 2014 roku znak WZ.0754.9.2014 nakazał podległym jednostkom organizacyjnym przeprowadzenie oceny stanu technicznego hydrantów zewnętrznych oraz wywiązywania się z obowiązku okresowych przeglądów tych urządzeń przez spółki wodociągowo – kanalizacyjne. Wszystkie Komendy Powiatowe i Miejskie Państwowej Straży Pożarnej przeprowadziły czynności kontrolno – rozpoznawcze, dotyczące hydrantów zewnętrznych. Efektem podjętych działań było wydanie łącznie 79 decyzji

administracyjnych, wskazujących na konieczność usunięcia braków i usterek dotyczących hydrantów (zestawienie wydanych przez Komendantów Powiatowych PSP decyzji wraz ze wskazaniem wydanych zaleceń i terminami ich realizacji stanowi załącznik nr 2 do sprawozdania z kontroli). Poszczególne jednostki w okresie maj-czerwiec br. wydały od dwóch do dwunastu decyzji. Z ich analizy decyzji wynika, że zalecenia w nich zawarte koncentrowały się zasadniczo w trzech powtarzalnych obszarach:

- konieczność poddania hydrantów zewnętrznych przeglądom technicznym,
- konieczność usunięcia nieprawidłowości dotyczących stanu technicznego hydrantów zewnętrznych,
- konieczność oznakowania miejsc lokalizacji hydrantów zewnętrznych.

Decyzje nakładane były na jednostki samorządu terytorialnego lub na spółki zarządzające siecią wodociągową. W większości termin wykonania obowiązków ustalano na sierpień lub wrzesień 2014 roku. Stwierdzono jednak również przypadki ustalania bardzo odległych terminów wykonania nałożonych obowiązków. Komendant Miejski PSP w Gorzowie Wlkp., jako termin realizacji zaleceń wskazywał sierpień oraz październik 2015 roku. W złożonych wyjaśnieniach stwierdził, iż w przypadku decyzji nr 23/PZ/2014 z dnia 30 maja 2014 r., zaszła cyt.: „oczywista pomyłka pisarska” i „powinno być 30 października 2014” oraz że cyt.: ”Komenda podejmie działania, w miarę posiadanych środków na rzecz przywrócenia właściwego terminu”. Po analizie dokumentów oraz przepisów kodeksu postępowania administracyjnego (art. 107, art. 113) wyjaśnień tych przyjąć nie można. Z kolei Komendant Powiatowy PSP w Słubicach w wydanej decyzji dotyczącej gminy Rzepin ustalił termin wykonania obowiązków na lipiec 2015 roku, a Komendant Powiatowy PSP we Wschowie zobowiązał adresata decyzji do wykonania zaleceń w terminie do 31 grudnia bieżącego roku. Taką samą datę wskazywano w decyzjach wydanych przez Komendanta Miejskiego PSP w Zielonej Górze.

Znaczna liczba wydanych decyzji, związanych z nieprawidłowościami w zakresie funkcjonowania hydrantów zewnętrznych potwierdza istotność tego zjawiska, natomiast powtarzalność wydawanych zaleceń może być tego potwierdzeniem. Zastrzeżenia budzą wyznaczane przez komendantów terminy usunięcia nieprawidłowości, dotyczących stanu technicznego hydrantów zewnętrznych, a w szczególności odnoszące się do hydrantów niezdolnych do wydatkowania wody. Mając na uwadze zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego, wynikające z niesprawności hydrantów terminy te winny być bardzo krótkie, w uzasadnionych zaś przypadkach należało rozważyć konieczność opatrzenia decyzji rygiem natychmiastowej wykonalności. Ponadto, w każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości stanu technicznego hydrantów należy dążyć do maksymalnego skracania wyznaczanych terminów.

Z przedstawionej w toku kontroli dokumentacji wynika, że spośród dwunastu komend powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej w województwie lubuskim w poprzednich latach dziewięć jednostek dokonywało oceny stanu technicznego hydrantów zewnętrznych oraz wywiązywania się przez zarządców sieci wodociągowych z ciążącego na nich obowiązku okresowego potwierdzania wymaganych parametrów ciśnienia i wydajności. Żadnych działań w tym zakresie nie podejmowały komendy powiatowe w Żarach, Żaganiu i we Wschowie. W 2006 roku przeprowadzono 35 kontroli, natomiast od 2007

do 2014 roku we wszystkich komendach przeprowadzono łącznie 23 kontrole. Zatem w ciągu siedmiu lat przeprowadzono mniej kontroli niż w całym roku 2006.

Kontrole w 2006 roku przeprowadzone były przez komendy w Gorzowie Wlkp., Zielonej Górze, Sulęcinie i Słubicach. Natomiast po 2006 roku kontrole przeprowadzone zostały przez komendy w Strzelcach Kraj., Słubicach, Świebodzinie, Nowej Soli, Krośnie Odrzańskim i Międzyrzeczu. Kontrole stanu hydrantów zewnętrznych miały charakter marginalny.

Kontrolujący stwierdzili również, że KM w Gorzowie Wlkp. oraz komendy powiatowe w Słubicach, Świebodzinie, Krośnie Odrzańskim, Międzyrzeczu i Nowej Soli nie weryfikowały poprzez kontrole sprawdzające wykonania zaleceń nałożonych decyzjami administracyjnymi. W tych przypadkach opierano się na odpowiedzi otrzymanej od zarządców sieci wodociągowych o wykonanych zaleceniach.

W myśl art. 12 ust. 5 pkt 11 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o Państwowej Straży pożarnej (Dz.U. z 2013r. poz. 1340 ze zm.) do zadań komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej należy nadzór i kontrolowanie komendantów powiatowych (miejskich) i komend powiatowych (miejskich) Państwowej Straży Pożarnej. Kontrole odbywają się na podstawie rocznego planu. Ustalono, że typowanie komend do kontroli odbywało się na podstawie analiz przedkontrolnych obejmujących problematykę podlegającą badaniu i obowiązujący w tym zakresie stan prawny oraz ustalenia wcześniej przeprowadzanych czynności kontrolnych. Propozycje zagadnień oraz proponowane jednostki do kontroli wskazują naczelnicy wydziałów uwzględniając obszary newralgiczne oraz mogące mieć znaczący wpływ na funkcjonowanie danej komendy. Ponadto, przyjmowano założenie, że kontrole w jednostce przeprowadzane są nie rzadziej jak raz na 2-3 lata. Z planów kontroli na 2013 i 2014r. wynika, że w każdym roku do kontroli typowano po pięć komend. Ocena stanu realizacji monitoringu pożarowego oraz postępowań pokontrolnych była tematem kontroli w trzech jednostkach w 2013r. i w dwóch w 2014r., natomiast kontrola stanu technicznego hydrantów zewnętrznych sieci wodociągowych (wyluczając z tego zakresu inspekcję na obiektach) nie była tematem kontroli.

Komenda Wojewódzka PSP w Gorzowie Wlkp. prowadzi szkolenia osób prowadzących czynności kontrolno-rozpoznawcze w komendach powiatowych/miejskich wielopłaszczyznowo poprzez wykorzystanie zasobów własnych i zewnętrznych. Jednym z podstawowych sposobów rozszerzania wiedzy pracowników realizujących ww. zadania jest prowadzenie szkoleń podczas odpraw organizowanych przez Komendanta Wojewódzkiego. Prezentowane są wówczas charakterystyczne zagadnienia wynikające z praktyki służb prewencyjnych oraz na ich podstawie omawiane analogiczne przykłady. Odprawy odbywają się dwa razy w roku. Ostatnia miała miejsce w dniach 14-15 kwietnia br. i została zorganizowana wspólnie dla pionów operacyjnego i prewencji. W ramach wsparcia i samokształcenia funkcjonariuszy do komend powiatowych/miejskich przekazywane są materiały szkoleniowe ukierunkowane na szczegółowe zagadnienia, jak również obejmujące swym zakresem maksymalny obszar pracy pionu prewencji. W Komendzie Wojewódzkiej opracowany został „Przewodnik prewentysty”, który stanowi kompendium wiedzy prewencyjnej, utworzono linię telefoniczną umożliwiającą wsparcie i konsultacje dla wszystkich komend w województwie.

KP PSP w Słubicach ostatni raz kontrolowana była przez KW PSP w dniach 12-13 października 2011r. była również ujęta w planie kontroli na rok 2014. Jednakże ani w poprzedniej kontroli ani w obecnej nie ujęto oceny stanu realizacji monitoringu pożarowego oraz postępowań pokontrolnych.

Sieć hydrantów znajdująca się w miejscowościach na terenie gminy Rzepin kontrolowana była ostatni raz 27 listopada 2006r. Z protokołu czynności kontrolno-rozpoznawczych wynika, że w Staroście kontrolą objęto hydranty znajdujące się na terenie Technikum Leśnego, gdyż w samej miejscowości w ówczesnym czasie brak było sieci hydrantów. Obecna sieć hydrantów na terenie Starościna nie była jeszcze nigdy kontrolowana. Sytuację potęguje też fakt, że żaden przedstawiciel KP PSP w Słubicach nie brał udziału w czynnościach odbiorowych oddanej sieci hydrantowej w tej miejscowości. W dniu 11 marca br. podczas powstałego pożaru jednostki ochrony przeciwpożarowej miały możliwość poboru wody z pobliskich hydrantów przez cały okres trwania działań gaśniczych. Jednakże wydajność wody w hydrantach w pierwszej fazie trwania akcji była niewystarczająca. Komendant Powiatowy PSP w Słubicach posiadając wiedzę o sytuacji jaka panowała podczas akcji ratunkowej w Staroście nie skierował sprawy do organów ścigania. W dniu 16 czerwca br. przeprowadzono wizję lokalną dwóch hydrantów znajdujących się w pobliżu spalonego domu wielorodzinnego w Staroście. Stwierdzono, że oba hydranty były sprawne i zdolne do wydatkowania wody w przypadku pożaru. Z uwagi na brak możliwości i sprzętu nie dokonano oceny parametrów wydajności i ciśnienia wody.

Wnioski:

- przeprowadzona przez PSP kontrola sieci wodociągowych przeciwpożarowych i hydrantów zewnętrznych wykazała bardzo zły ich stan techniczny, gdyż z pośród 5181 skontrolowanych hydrantów 39,88% jest z uwagami, w tym z 10% hydrantów nie ma możliwości poboru wody,
- brak możliwości poboru wody z hydrantów zewnętrznych może powodować zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia,
- brak nadzoru ze strony komend powiatowych/miejskich nad siecią wodociągową przeciwpożarową i hydrantami zewnętrznymi,
- brak nadzoru ze strony komendy wojewódzkiej nad komendami powiatowymi/miejskimi w sprawach dotyczących działań kontrolnych i pokontrolnych w powyższym zakresie,
- brak działań administracyjnych mających na celu egzekwowanie nałożonych decyzjami obowiązków.

Działalność KW PSP w Gorzowie Wlkp. oraz komend powiatowych/miejskich w zakresie kontrolowanym oceniam negatywnie.

Na ocenę rzutuje stwierdzony przez kontrolujących brak stałego nadzoru na siecią hydrantów zewnętrznych, brak nadzoru nad właścicielami sieci wodociągowych i brak skutecznego egzekwowania ciążącego na nich obowiązku okresowego potwierdzania wymaganych parametrów ciśnienia i wydajności uzyskiwanej z hydrantów. Przeprowadzona analiza podjętych czynności kontrolnych wykazała, że jedynie KP

w Świebodzinie w poprzednich latach cyklicznie przeprowadzała kontrole w powyższym zakresie (2008r., 2009r., 2010r. 2013r.). Trzykrotnie jeszcze takie kontrole wykonała komenda w Słubicach (2006r., 2011r., i 2012r.), a dwukrotnie komenda w Nowej Soli (2008r. i 2013r.). Przedstawione dane nie stanowią jednak podstawy do pozytywnej oceny kontrolowanego zakresu, potwierdzają bowiem brak stałego nadzoru nad siecią hydrantów zewnętrznych oraz brak wywiązywania się właścicieli sieci wodociągowych przeciwpożarowych z ciążących na nich obowiązków.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, wnoszę o:

1. w ramach nadzoru nakazanie komendantom powiatowym/miejskim PSP, by właściciele sieci wodociągowych przeciwpożarowych wywiązywali się z nałożonych na nich obowiązków, w tym prowadzenia bieżącej ewidencji hydrantów zewnętrznych oraz oznakowania hydrantów znakami zgodnymi z Polskimi Normami,
2. wydanie polecenia, by komendanci powiatowi/miejscy PSP w swoich czynnościach kontrolno-rozpoznawczych uwzględniali coroczne kontrole stanu technicznego hydrantów zewnętrznych oraz zapewnienia wymaganych parametrów wydajności i ciśnienia uzyskiwanych w hydrantach zewnętrznych,
3. kontrolowanie komendantów powiatowych/miejskich PSP w zakresie bieżącego monitorowania realizacji zaleceń pokontrolnych,
4. zobowiązanie komendantów powiatowych/miejskich do zapewnienia zabezpieczenia wody do celów gaśniczych na czas realizacji zaleceń w wydanych przez nich w bieżącym roku decyzjach administracyjnych,
5. przeprowadzania kontroli sprawdzających w przypadku wydania w decyzjach administracyjnych zaleceń dotyczących usunięcia nieprawidłowości.
6. przeprowadzenie szkolenia dla komendantów powiatowych/miejskich z zakresu kodeksu postępowania administracyjnego,
7. dokonania czynności wyjaśniających w związku z istnieniem sieci wodociągowej przeciwpożarowej i hydrantów zewnętrznych w miejscowości Staroścín, która nie jest odebrana a jest użytkowana.

W terminie 30 dni liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, proszę o pisemną informację o sposobie wykonania zaleceń i wykorzystaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Pouczenie:

Kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania, ma prawo przedstawić do niego stanowisko; nie wstrzymuje to realizacji ustaleń kontroli.

Jerzy Ostrouch